

KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD BANSKÁ BYSTRICA

Číslo konania: K PUBB-2021/1703-3/5611/LUP

Banská Bystrica, 21.01.2021

Vybavuje/kontakt: Ing. Andrea Ľuptáková/+ 421 048 2455 861

Ing. arch. Klasová Zuzana/+ 421 048 2455 811

ROZHODNUTIE

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, vecne a miestne príslušný správny orgán na úseku ochrany pamiatkového fondu, podľa § 11 ods. 1 a § 9 ods. 5 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“), v spojitosti s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) vydáva toto

rozhodnutie

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica (ďalej len „KPÚ Banská Bystrica“, alebo „správny orgán“) podľa § 32 ods. 2 a 4 pamiatkového zákona

rozhodol

o zámere spoločnosti KÚPELE SLIAČ a. s., 962 31 Sliač – kúpele, vykonať obnovu národných kultúrnych pamiatok (ďalej len „NKP“):

- A. **„DOM LIEČEBNÝ“ - PALACE**, súp. č. 714, parc. C-KN č. 469 v k. ú. Rybáre, zapísanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZPF“) pod č. 11211/1, v rozsahu obnovy interiéru budovy - modernizácie technickej infraštruktúry a doplnenia hygienických štandardov so zachovaním funkčného využitia.
- B. **„KÚPELE S AREÁLOM“**, parc. C-KN č. 422, 423, 424, 426, 427/1, 427/2-3, 427/4-5, 428, 429, 430, 432, 436/1-2, 437, 438/1, 438/2, 439, 440 - 441, 442, 443, 450/2, 456/2-4, 457, 458/1-2, 458/3-5, 458/6, 458/7, 459/1, 459/2, 460, 461, 462, 464/1-2, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471/1-2, 472, 473, 474/1-3, 477, 481, 482/1, 482/2, 483, 484/1-2, 485, 486, 487, 488/1, 488/2, 489, 490, 845/1-2, 856/1, 856/8, 857, 858, 859, 860, 862/1-2, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 876, 1435/11 v k. ú. Rybáre, zapísanej v ÚZPF pod č. 1119/1-7,

Pamiatkových objektov (ďalej len „PO“):

- B.1. **„Liečebný dom Detva“**, súp. č. 722, parc. C-KN č. 476 v k. ú. Rybáre, zapísaný v ÚZPF pod č. 1119/1, v rozsahu komplexnej obnovy s funkčným využitím hotelové ubytovanie a služby,
- B.2. **„Kaplnka, sv. Hildegardy“**, súp. č. 877, parc. C-KN č. 425 v k. ú. Rybáre, zapísaný v ÚZPF pod č. 1119/2, v rozsahu komplexnej obnovy so zachovaním funkčného využitia,
- B.3. **„Liečebný dom Slovensko“**, súp. č. 717, parc. C-KN č. 472 v k. ú. Rybáre, zapísaný v ÚZPF pod č. 1119/3, v rozsahu komplexnej obnovy s funkčným využitím hotelové ubytovanie a služby,

B.4. „Tabuľa pamätná“, na fasáde „*Liečebného domu Slovensko*“, zapísaná v ÚZPF pod č. 1119/4, v rozsahu komplexnej obnovy,

B.5. „Park“, parc. C-KN č. 422, 423 (len pozemok), 424, 426, 427/1, 427/2-3 (len pozemok), 427/4-5, 428, 429, 430, 432, 436/1-2 (len pozemok), 437, 438/1 (len pozemok), 438/2, 439, 440-441 (len pozemok), 442, 443, 450/2, 456/2-4, 457 (len pozemok), 458/1-2, 458/3-5 (len pozemok), 458/6, 458/7 (len pozemok), 459/1, 459/2 (len pozemok), 460 (len pozemok), 461, 462 (len pozemok), 464/1-2, 465, 466, 467, 468 (len pozemok), 469, 470, 471/1-2, 472 (len pozemok), 473 (len pozemok), 474/1-3, 477, 481 (len pozemok), 482/1, 482/2 (len pozemok), 483 (len pozemok), 484/1-2, 485 (len pozemok), 486, 487, 488/1, 488/2 (len pozemok), 489, 490, 8/45/1-2, 856/1, 856/8, 857, 858, 859, 860, 862/1-2, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 876, 1435/11 v k. ú. Sliač – Rybáre, zapísaný v ÚZPF pod č. 1119/5, v rozsahu komplexnej obnovy s doplnenými objektmi pre poskytovanie služieb komplexnej kúpeľnej starostlivosti a cestovného ruchu, vybudovania komunikácií, odstavných a parkovacích plôch a nehnuteľností v areály,

B.6. „Prameň“, parc. C-KN č. 474/1, 426, 429, 430 (Kúpeľný prameň pri hlavnej budove, Prameň Adam, Prameň Lenkey, Prameň Štefánik), Prameň Bystrica, zapísaný v ÚZPF pod č. 1119/6, v rozsahu komplexnej obnovy,

B.7. „Altánok“, parc. C-KN č. 469 a 486 v k. ú. Rybáre, zapísaný v ÚZPF pod č. 1119/7,

ktorý je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom

p r í p u s t n ý

a určuje nasledovné podmienky:

1. Zachovať individuálny charakter prostredia kúpeľov, obnoviť a prezentovať jeho pamiatkové hodnoty (urbanistické, architektonické, krajinné, umelecko - remeselné, výtvarné), NKP.
2. Zachovať a rehabilitovať ich pôvodnú urbanistickú, kompozičnú a objemovo - priestorovú štruktúru; vylúčiť akékoľvek nadstavby, prístavby, dostavby NKP a historických objektov („*Liečebný dom - ďalej len „LD“ - Bratislava, Poľana, Amália, Starý Partizán*“) na ploche NKP „*KÚPELE S AREÁLOM*“ a okolí.
3. Nový objekt s „*Krytými bazénmi*“ realizovaný v zóne po asanovanom objekte „*Tatra*“ vhodne urbanisticky zakomponovať do okolitej zástavby, riešiť objemovo a výškovy neprevyšujúci úroveň Kúpeľného domu č. 2; pri návrhu strechy je akceptovateľné uplatnenie tzv. „zelenej strechy“.
4. Návrh objektu s „*Krytými bazénmi*“ realizovať bez nárokov na zvýšenie prevádzkovo - dopravnej záťaže existujúcich komunikácií.
5. „*Statickú dopravu*“ riešiť len v nevyhnutnom rozsahu, situovať a navrhnuť tak, aby prevádzkou, architektonickým, objemovým, výškovým riešením nenarúšal charakter a pohľadové vnímanie areálu kúpeľov, jeho charakteristických objektov; vylúčiť jej situovanie v ploche NKP „*PARKU*“.
6. Architektonickými prostriedkami eliminovať vzhľad objektov a nevhodné stavebné úpravy, nekonvenujúce s charakterom kúpeľov (trafostanica, výmenníková stanica, bývalé riaditeľstvo kúpeľov, kolkáreň a pod.).
7. Vhodnosť zachovania skeletovej konštrukcie rozostavanej stavby *SANATORIUM COEUR*, overiť statickým posudkom; v prípade jej asanácie plochu po zaniknutom objekte riešiť parkovou úpravou.
8. Doplnenie kapacít kúpeľov riešiť na rezervných plochách (Rp1, Rp2, Rp3):
 - a) návrhmi rešpektovať morfológiu terénu, výškovú gradáciu, proporcionalitu a plošnú výmeru, existujúcich objektov (vynímajúc LD Palace a KD č. 1),
 - b) vylúčiť vytváranie nových dominánt - plošných, výškových a objemových.

- c) vylúčiť celoplošnú zastavanosť rezervných plôch; počet objektov, objemová a plošná výmera objektov a zastavanosť rezervných plôch bude predmetom individuálneho posúdenia KPÚ Banská Bystrica počas spracovania urbanisticko – architektonickej štúdie.
9. Eliminovať realizáciu spevnených plôch a komunikácií; dopravnú infraštruktúru v areáli realizovať výlučne v rozsahu zabezpečenia materiálno – technického zásobovania kúpeľov.
10. Zariadenia technickej infraštruktúry osadiť na vizuálne neexponovaných miestach.
11. Prehodnotiť rozsah a umiestnenie existujúcich telekomunikačných zariadení, odstrániť tieto zariadenia na objektoch NKP.

A. „DOM LIEČEBNÝ - PALACE“

12. Zachovať, obnoviť a prezentovať funkcionalistickú architektúru liečebného domu .
13. Zachovať pôvodnú koncepciu architektonického diela, jeho dispozíciu a funkciu liečebného domu (komunikačné, prevádzkové, ubytovacie priestory...), minimalizovať delenie pôvodných priestorov priečkami a zásahy do pôvodných konštrukcií; v opodstatnených prípadoch použiť reverzibilný systém.
14. Zachovať pôvodné konštrukcie, hodnotné architektonické, remeselné detaily, výtvarné prvky a originálne povrchové úpravy; navrhnuté autorom stavby (materiálová, tvarová a konštrukčná autenticita).
15. Zachovať pamätne platne z čierneho lešteného kameňa – žula so zlatými písmenami: s nápisom - národný umelec JÁN CIKKER a ppor. KAROL GRUN – parašutista počas SNP.
16. Pri obnove použiť kontextuálne materiály a technológie, zodpovedajúce obdobiu vzniku objektu.
17. Novodobé nevhodné výplne otvorov a povrchové úpravy, nahradiť novými, v analógii s pôvodnými.
18. Inžinierske siete viesť prednostne v existujúcich trasách, minimalizovať nové vedenie technických zariadení v spoločenských miestnostiach a vstupných priestoroch.
19. Vykonať **pamiatkový výskum**:
druh výskumu: architektonicko - historický, predstihový, zameraný na zistenie pôvodných, individuálnych pamiatkových hodnôt (konštrukcia, interiérové riešenie, použitie pôvodných materiálov, zariaďovacích prvkov a detailov) NKP s návrhom obnovy,
miesto a rozsah vykonávaného výskumu: „DOM LIEČEBNÝ - PALACE“, súp. č. 714, parc. C-KN č. 469 v k. ú. Rybáre, zapísanej ÚZPF pod č. 11211/1,
spôsob vykonávania výskumu: archívny výskum a uplatnenie nedeštruktívnych metód a deštruktívnych v nevyhnutnom rozsahu .
a) odovzdať KPÚ Banská Bystrica bezodplatne jedno vyhotovenie výskumnej dokumentácie, spolu so stanoviskom Pamiatkového úradu SR, k vydaniu záväzného stanoviska,
b) začiatok pamiatkového výskumu začať vstupnou komisiou a písomne oznámiť KPÚ Banská Bystrica 7 dní vopred.
20. Vypracovať **projektovú dokumentáciu** v rozsahu:
a) architektonická štúdiu
b) projekt pre stavebné povolenie, so zapracovaním výsledkov pamiatkového výskumu a prípravnej dokumentácie,
v priebehu spracovania dokumentácie prerokovať s KPÚ Banská Bystrica a predložiť k vydaniu osobitných záväzných stanovísk.

B. „KÚPELE S AREÁLOM“

B.1. „Liečebný dom Detva“

21. Zachovať, obnoviť a prezentovať klasicistickú architektúru pamiatkového objektu (tvaroslovie, interiérové a exteriérové konštrukčné a remeselné prvky, detaily, štukovú výzdobu, použité materiály, farebnosť); vrátane spojovacej chodby s LD Bratislava.
22. Zachovať pôvodnú dispozíciu a rehabilitovať funkciu liečebného domu, minimalizovať delenie pôvodných priestorov priečkami a zásahy do pôvodných konštrukcií; v opodstatnených prípadoch použiť reverzibilný systém.
23. Zachovať pamätnú tabuľu z bieleho mramoru so zlatým písmom, orámovanú štukovým rámom v hornej časti s profilovanou rímsou, v strede s polkruhom.
24. Pri obnove použiť kontextuálne materiály a technológie, zodpovedajúce obdobiu vzniku objektu.
25. Odstrániť všetky nevhodné mladšie stavebné úpravy a použité materiály.
26. Nové rozvody inžinierskych sietí prednostne viesť v pôvodných trasách, nové trasovanie navrhnúť s minimálnym zásahom do historických konštrukcií; vylúčiť ich neopodstatnené zasekávanie do historických murív a stropov.
27. Vylúčiť zateplenie fasád kontaktným zatepľovacím systémom.
28. Spracovať *pasportizáciu* všetkých okien, dverí, presklených stien a výkladov (výplní a ich súčastí), s vyhodnotením pôvodnosti a technického stavu; určiť rozsah zachovania, navrhnúť spôsob obnovy.
29. Vykonať **pamiatkový výskum**:
druh výskumu: architektonicko - historický a umelecko - historický, predstihový, zameraný na zistenie pôvodných, individuálnych pamiatkových hodnôt (konštrukcie, architektonické detaily a výtvarné súčasti v interiéri a exteriéri, použitie pôvodných materiálov, zariadení a detailov) NKP s návrhom obnovy,
miesto a rozsah vykonávaného výskumu: „Liečebný dom Detva“, súp. č. 722, parc. C-KN č. 476 v k. ú. Rybáre, zapísanej ÚZPF pod č. 1119/1,
spôsob vykonávania výskumu: archívny spolu s uplatnením nedeštruktívnych a deštruktívnych metód v nevyhnutnom rozsahu.
 - a) odovzdať KPÚ Banská Bystrica bezodplatne jedno vyhotovenie výskumnej dokumentácie, spolu so stanoviskom Pamiatkového úradu SR, k vydaniu záväzného stanoviska,
 - b) začiatok pamiatkového výskumu začať vstupnou komisiou a oznámiť písomne KPÚ Banská Bystrica 7 dní vopred.
30. Vypracovať **prípravnú dokumentáciu** v rozsahu:
 - a) *statický posudok*, s návrhom sanácie zistených porúch, rešpektujúci hodnotné historické konštrukcie, architektonické, remeselné prvky a povrchové úpravy,
 - b) *posudok príčin zavlhania* murív objektu v časti sokla s návrhom sanačných opatrení, prednostne s uplatnením nedeštruktívnych metód sanácie.
31. Spracovať **projektovú dokumentáciu** v rozsahu:
 - a) *architektonická štúdia*, ktorej súčasťou bude zameranie NKP,
 - b) *projekt pre stavebné povolenie*, so zapracovaním výsledkov pamiatkového výskumu a prípravnej dokumentácie,v priebehu spracovania dokumentácie prerokovať s KPÚ Banská Bystrica a predložiť k vydaniu osobitných záväzných stanovísk.

B.2. „Kaplnka, sv. Hildegardy“

32. Zachovať, obnoviť a prezentovať pôvodnú architektúru kaplnky a jej jednotlivých historických úprav, konštrukčné, objemovo – priestorové a dispozičné členenie.

33. Pri obnove použiť kontextuálne materiály a technológie zodpovedajúce obdobiu vzniku objektu a prestavby z 30. rokov 20. storočia.
34. Prioritne odstrániť príčiny zatekania a poškodenú plechovú krytinu nahradiť identickou krytinou.
35. Farebný odtieň strešnej krytiny (podľa vzorkovníka), vopred odsúhlasiť KPÚ Banská Bystrica.
36. Obnovu fasád, poškodenú a odpadnutú štukovú výzdobu podstrešnej rímsy, realizovať umelecko - remeselným spôsobom, prostredníctvom fyzickej / právnickej osoby so skúsenosťami (referenciami) s realizáciou predmetných prác.
37. Pred začatím prác spracovať technologický návrh umelecko - remeselnej obnovy a predložiť KPÚ Banská Bystrica.
38. Priebeh prác fotodokumentovať, po ich ukončení spracovať dokumentáciu a odovzdať KPÚ Banská Bystrica.
39. Farebnosť fasád overiť sondážou.
40. Obnovu interiéru realizovať **reštaurovaním**, na základe vykonania **reštaurátorského výskumu**, zameraného na:
 - identifikáciu historických omietok, náterov a výmalby,
 - definovanie miery zachovania hodnotných prvkov a detailov a ich poškodení,
 - návrh technológie reštaurovania a prezentáciu s dôrazom na najhodnotnejšie časti výzdoby,
 - zameranie a zdokumentovanie maliarskej výzdoby na plochom strope (možnosť realizovania prípadnej rekonštrukcie)
41. Reštaurátorský výskum a reštaurovanie vykonať prostredníctvom fyzickej osoby s odbornou spôsobilosťou na „reštaurovanie nástennej maľby, historickej omietky a muriva v interiéroch a exteriéroch historickej architektúry“ - M1.
42. Vypracovať **reštaurátorskú dokumentáciu** v stupňoch:
 - a) „Správa z reštaurátorského výskumu a návrh na reštaurovanie“,
 - b) „Dokumentácia skutočne vykonaných reštaurátorských prác“,o ktorých vydá KPÚ Banská Bystrica samostatné rozhodnutie.
43. Vypracovať **prípravnú dokumentáciu** v rozsahu:
 - a) *statický posudok*, s vyhodnotením existujúceho stavu stavby a návrhom sanácie zistených porúch, rešpektujúci pamiatkové hodnoty NKP,
 - b) *posudok príčin závlhania* murív objektu v časti sokla s návrhom sanačných opatrení s uplatnením nedeštruktívnych metód sanácie,v priebehu spracovania prerokovať s KPÚ Banská Bystrica a predložiť k vydaniu záväzných stanovísk.
44. Spracovať **projektovú dokumentáciu** v stupni:
projekt pre stavebné povolenie, so zapracovaním výsledkov reštaurátorského výskumu a prípravných dokumentácií.

B.3. „Liečebný dom Slovensko“

45. Zachovať, obnoviť a prezentovať funkcionalistickú architektúru pamiatkového objektu (obdobie prestavby 30. rokov 20. storočia), jeho objemovo – priestorovú skladbu.
46. Zachovať pôvodnú dispozíciu a funkciu liečebného domu (komunikačné, prevádzkové, ubytovacie, hygienické priestory...), minimalizovať delenie pôvodných priestorov priečkami a zásahy do pôvodných konštrukcií; v opodstatnených prípadoch použiť reverzibilný systém.

47. Zachovať a rehabilitovať existujúce hodnotné architektonické, remeselné detaily, výtvarné prvky a originálne povrchové úpravy, navrhnuté autorom stavby (materiálová, tvarová a konštrukčná autenticita) v interieri a exteriéri.
48. Zachovať pamätné tabule:
- z lešteného labradritu so zlatým negatívnym písmom, s textom: „V tejto budove bola umiestnená počas SNP vojenská a partizánska nemocnica, z ktorej sa ťažko ranení letecky dopravovali do ZSSR.“
 - s dvomi horizontálnymi kamennými platňami z čierneho lešteného labradoritu, so zlatým negatívnym rytým písmom, v ľavej časti s asymetricky situovanou bustou básnika P.O. Hviezdoslav, s textom: „Jak tu slastno, jak tu milo, v šumnom Sliachi...“
49. Odstrániť odlupujúce sa a hygienicky závadné omietky, všetky nevhodné mladšie stavebné úpravy a iné príčiny, resp. zásahy, poškodzujúce pamiatkové hodnoty.
50. Pri obnove použiť kontextuálne materiály a technológie, zodpovedajúce obdobiu prestavby objektu.
51. Inžinierske siete viesť prednostne v existujúcich trasách, minimalizovať nové vedenie technických zariadení v spoločenských miestnostiach a vstupných priestoroch.
52. Farebnosť fasád realizovať v súlade s funkcionalistickou architektúrou.
53. Spracovať pasportizáciu všetkých okien, dverí, presklených stien a výkladov (výplní a ich súčastí), s vyhodnotením pôvodnosti a technického stavu; určiť rozsah zachovania, navrhnúť spôsob obnovy.
54. Spracovať inventarizáciu cenných detailov LD.
55. Rehabilitovať prístavbu spojovacej chodby do LD Bratislava.
56. Vypracovať prípravnú dokumentáciu v rozsahu:
- a) *statický posudok*, ktorého obsah bude tvoriť sanačný posudok s návrhom sanácie zistených porúch, rešpektujúci pôvodné konštrukcie a architektonické prvky a detaily. v priebehu spracovania prerokovať s KPÚ Banská Bystrica a predložiť k vydaniu záväzného stanoviska.
57. Spracovať projektovú dokumentáciu v stupňoch:
- a) *architektonická štúdia*,
 - b) *projekt pre stavebné povolenie*, so zapracovaním výsledkov prípravných dokumentácií, v priebehu spracovania prerokovať s KPÚ Banská Bystrica a predložiť k vydaniu záväzných stanovisk.

B.4. „Tabuľa pamätná“ (ÚZPF č. 1119/4)

58. Tabuľu obnoviť umelecko-remeselným spôsobom.
59. Umelecko - remeselné práce realizovať prostredníctvom fyzickej, alebo právnickej osoby, ktorá má preukázateľné skúsenosti (referencie) s realizáciou predmetných prác.
60. Pred začatím prác spracovať technologický návrh umelecko-remeselnej obnovy a predložiť KPÚ Banská Bystrica.
61. Priebeh prác fotodokumentovať, po ich ukončení spracovať dokumentáciu a odovzdať KPÚ Banská Bystrica.

B.5. „Park“

62. Zachovať a obnoviť kúpeľný park s rešpektovaním jeho založenia v roku 1860 a neskorších úprav v 40. rokoch 20. storočia (kompozícia architekta Kvapila, priehľady, aleje líp a cielená výsadba exotických drevín, výtvarné diela a pod.).
63. Odstrániť sekundárne porastové skupiny a hmoty (stromové aj kríkové), poškodené a nebezpečné dreviny a iné druhovo nevhodné, neperspektívne a náletové dreviny.

64. Centrálnu časť kúpeľného parku navrhnuť v pôvodnej výsadbe trvalkových záhonov a letničiek, podľa zachovanej historickej fotodokumentácie.
65. Park doplniť vhodnou výsadbou drevín s ohľadom na introdukcie jednotlivých druhov, alebo doby vzniku kultivarov.
66. Mobiliár parku a prvky drobnej architektúry (altánky, lavičky, smetné koše, lampy...) navrhnuť v súlade s charakterom územia; odstrániť a vylúčiť situovanie typizovaných a katalógových prvkov.
67. Povrchovú úpravu parkových komunikácií a spevnených plôch navrhnuť z prírodného kameňa, použiť čadičové kocky vejárovito kladené, mlatovú úpravu; vylúčiť použitie betónovej zámkovej dlažby, existujúcu odstrániť.
68. Pri obnove parku je vhodné doplnenie vodných prvkov (typy a druhy podľa historickej fotodokumentácie), aj za účelom zabezpečenia vodozádržných opatrení.
69. Fontánu pred „LD Slovensko“ (na západnej strane pred LD), vrátane jej okolia, prinavrátiť do pôvodného stavu podľa historickej dokumentácie.
70. Obnoviť kúpeľnú promenádu pred LD „Slovensko až LD Natália“, podľa historickej dokumentácie.
71. Informačný systém a ilumináciu v území parku riešiť komplexne a v súlade s návrhom prvkov malej architektúry.
72. „Letné kúpalisko“ (ďalej len „kúpalisko“) komplexne zrekonštruovať, doplniť hygienickú vybavenosť a služby.
 - a) Pri rekonštrukcii zachovať „komorný“ charakter kúpaliska, ako doplnkovej aktivity kúpeľov.
 - b) Areál kúpaliska ponechať v existujúcej plošnej výmere, doplniť o plošné štruktúry s využitím pre športové aktivity (bazény, ihriská a pod.) a objekty služieb; ktorých charakter nepôsobí rušivo na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti a kúpeľné prostredie.
 - c) Existujúci objekt „šatní“ obnoviť v pôvodnom architektonickom výraze; jeho prístavbu architektonicky upraviť.
 - d) Materiálové a tvarové riešenie bazénov a spevnených plôch (vrátane existujúcich) prispôbiť dobe vzniku kúpaliska, vylúčiť realizáciu nerezových a fóliových bazénov.
 - e) Plošné, hmotové a objemové riešenie kúpaliska, vrátane architektonického stvárnenia a jeho napojenia na dispozičné usporiadanie parku bude predmetom osobitného posúdenia KPÚ Banská Bystrica.
73. Zachovať objemovo - výškové riešenie nehnuteľností na ploche NKP „Park“: LD Poľana, Kúpeľný dom č. 1, LD Bratislava, Amália, ubytovňa Starý Partizán; vylúčiť ich prístavby a nadstavby.
 - a) zachovať, resp. rehabilitovať a prezentovať historický architektonický výraz LD „Bratislava, Poľana, Amália a Starý Partizán“, *práčovne (pôvodnej stavby vilového typu v severnej časti objektu)*, vrátane hodnotných historických konštrukcií, detailov a povrchových úprav v exteriéri. Obnovu fasád realizovať umelecko - remeselným spôsobom prostredníctvom fyzickej / právnickej osoby, ktorá má preukázateľné skúsenosti (referencie) s realizáciou predmetných prác. V rámci umelecko - remeselnej obnovy fasád realizovať sondy na zistenie pôvodnej farebnosti plôch a detailov. Vylúčiť zateplenie fasád kontaktným zatepľovacím systémom,
 - b) vhodnými architektonickými prostriedkami eliminovať vzhľad objektov a nevhodných stavebných úprav, nekonvenujúcich s charakterom kúpeľov (*viď. grafická príloha*),
 - c) rozsah prípravnej a projektovej dokumentácie návrhu úprav nehnuteľností na ploche NKP bude určený individuálne, na základe ich stavebno - technickej stavu a konkrétneho využitia každej nehnuteľnosti .

74. Zachovať historické komunikácie; **prehodnotiť** komunikácie bez historickej väzby a ich opodstanenosť.
75. Vykonať **pamiatkový výskum**:
Druh výskumu: **architektonicko – historický**, predstihový, ktorého súčasťou bude dendrologický prieskum
miesto a rozsah vykonania výskumu: komplexný výskum pamiatkového objektu **“Park”**
spôsob vykonania výskumu: archívnymi a zisťovacími metódami s dôrazom na:
a) definovanie skladby drevín, ich zdravotného stavu, poškodenia a ich vhodnosti výsadby pre obnovu parku (štandardné dendrometrické atribúty dreviny, predpokladaný vek stromu a určenie fyziologického veku (vývojové štádium), jej význam v porastovej štruktúre, sadovnícka hodnota, hodnotenie fyziologického a biomechanického aspektu vitality dreviny a popis poškodenia na základe vizuálneho hodnotenia s návrhom na eventuálne doplnenie prístrojového hodnotenia stability a návrh sanačných opatrení prípadne výrubov (technológia a naliehavosť zásahu).
b) začiatok pamiatkového výskumu začať vstupnou komisiou a oznámiť písomne KPÚ Banská Bystrica 7 dní vopred.
76. Spracovať **projektovú dokumentáciu** v stupňoch:
a) *architektonicko – krajinná štúdia*, so zapracovaním výsledkov pamiatkového krajinného výskumu
b) *projektová dokumentácia obnovy „Parku“*, so zapracovaním výsledkov výskumu parku, v priebehu spracovania prerokovať s KPÚ Banská Bystrica a predložiť k vydaniu záväzných stanovísk.

B.6. „Prameň“

77. Zachovať, obnoviť a prezentovať prestrešenie minerálneho prameňa **„Štefánik“**, ako súčasť **„pramennej promenády“** v existujúcom slohovom výraze – obdobie socialistického realizmu (70. roky 20. storočia).
78. Zachovať, obnoviť a prezentovať plastiku z travertínu s motívom srdca minerálneho prameňa **„Kúpeľný prameň“**.
79. Umelecko - remeselným spôsobom prostredníctvom fyzickej, alebo právnickej osoby, ktorá má preukázateľné skúsenosti (referencie) s realizáciou predmetných prác obnoviť výtvarné diela:
- sklenené mozaiky na stĺpoch prestrešenia prameňa **„Štefánik“** (autor: akad. maliar Milan Lалуha),
- stropnú plastiku (konštruktivizmus) v materiáli hliník – antikor (autor: sochár a šperkár Anton Cepka),
- kamennú plastiku z travertínu s motívom srdca.
80. Zámer architektonicko - výtvarných úprav minerálnych prameňov (okrem prameňa **„Štefánik“**), riešiť v rozsahu drobných stavieb, prioritne podľa historických dokumentácií.

B.7. „Altánok“

81. Zachovať, obnoviť a prezentovať architektonické (hmotovo - priestorové, pôdorysné a pôvodné dispozičné členenie, konštrukčné a materiálové) riešenie, remeselné detaily objektu.
82. Pri obnove použiť tradičné materiály a technologické postupy, zodpovedajúce obdobiu vzniku.
83. Vylúčiť použitie cudzorodých a rušivo pôsobiacich architektonických prvkov a materiálov.
84. **Podmienky pre prípravu a vykonávanie obnovy** :
a) môžu byť na základe aktuálnej úrovne poznania spresnené, alebo doplnené KPÚ Banská Bystrica aj v štádiu prípravy, projektového spracovania a počas realizácie prác,

- b) v prípade odhalenia **nepredpokladaného nález**u v priebehu obnovy, nález oznámiť KPÚ Banská Bystrica najneskôr na druhý pracovný deň po jeho odhalení, ktorý rozhodne o ďalšom postupe.
85. Oznámiť KPÚ Banská Bystrica písomne 5 dní vopred začiatok a ukončenie obnovy jednotlivých NKP a nehnuteľností na ploche NKP.
86. Každú zmenu zámeru posudzovaného v tomto rozhodnutí je vlastník povinný vopred prerokovať s KPÚ Banská Bystrica.

O d ô v o d n e n i e:

KPÚ Banská Bystrica prijal dňa 02.11.2020 žiadosť spoločnosti KÚPELE SLIAČ a. s., Sliač – kúpele, v zastúpení Ing. Mgr. Martinom Beňuchom, predsedom predstavenstva a riaditeľom spoločnosti, o vydanie rozhodnutia o zámere vykonať obnovu: NKP „**DOM LIEČEBNÝ**“ - **PALACE**, súp. č. 714, zapísanej ÚZPF pod č. 11211/1, v rozsahu obnovy interiéru a NKP „**KÚPELE S AREÁLOM**“, zapísanej v ÚZPF pod č. 1119/1-7, s pamiatkovými objektmi: „*Liečebný dom Detva*“, „*Kaplnka, sv. Hildegardy*“, „*Liečebný dom Slovensko*“, „*Tabuľa pamätná*“, „*Park*“, „*Prameň*“ a „*Altánok*“, v rozsahu ich komplexnej obnovy. List vlastníctva a kópia katastrálnej mapy boli vyhotovené KPÚ Banská Bystrica cez katastrálny portál.

Zámerom žiadateľa je vykonať komplexnú rekonštrukciu objektov a infraštruktúry celého kúpeľného areálu, v rozsahu spĺňajúcom požiadavky pre štandardy poskytovania služieb komplexnej kúpeľnej starostlivosti (ústavnej, ambulantnej), s ambíciou doplniť ďalšie zdravotnícke služby v systéme verejného zdravotníctva, služby cestovného ruchu (ubytovacie, stravovacie, wellness, kultúrno-spoločenské služby a aktivity). Vzhľadom na nárast lôžkovej kapacity a zvýšenie atraktívnosti územia pre turistov a širokú verejnosť žiadateľ vníma potrebu riešenia dopravnej infraštruktúry (parkovacie a odstavné plochy resp. parkovací dom), ako aj širších vzťahov v území týkajúcich sa doplnkového vybavenia technickej infraštruktúry kúpeľného areálu. Pripravuje statické posúdenie rozostavanej budovy SANATORIA COR, ktorá dosiaľ nie je skolaudovaná, ani odovzdaná do užívania. Podľa výsledku uvažuje stavbu dokončiť, alebo na existujúcom mieste novo vybudovať a zaradiť do siete zariadení poskytujúcich služby komplexnej kúpeľnej starostlivosti a cestovného ruchu. Uvažuje prehodnotiť funkčné využitie existujúcich budov technických prevádzok (práčovňa, kotolňa) s cieľom logického usporiadania funkcií v celom komplexe budov, budovy využiť pre služby cestovného ruchu, technické prevádzky presťahovať na periferiu kúpeľného areálu. Vylúčiť funkciu trvalého, alebo prechodného bývania v areáli kúpeľov.

Správy o liečivých prameňoch na Sliači sa začínajú objavovať v historických dokumentoch na prelome stredoveku a novoveku. Nazývané boli „teplíce“, oficiálne „Thermae Ribariensis“. Stavebný rozvoj začal začiatkom 19. storočia. V roku 1819 dalo postaviť zvolenské panstvo 1-poschodovú budovu hotelového typu s 24 izbami pre hostí, v roku 1820 kúpeľnú budovu so štyrmi bazénmi: panským /Herrnbad/, Meštianskym /Burgernbad/, Sedliackym /Bauerbad/ a studeným nazývaným ľudovým. V 1. pol. 19. storočia boli v areáli postavené hotely - dnešná Bratislava a Detva, Thokoličkin dom a Szeréničkin dom vila Anna. Kúpele do roku 1830 patrili Zvolenskej župe. Od roku 1830 do roku 1850 boli majetkom uhorského štátu, ten ich predal Ľudovítovi Ketschovi. Hlavný dozor nad kúpeľmi mal lesný úrad v Banskej Štiavnici, na čele s ministerským radcom a cestovateľom Jozefom Russegerom, ktorý prvý vypracoval rozvojový plán kúpeľov a začal s realizáciou kúpeľného parku. Od roku 1868 patrili kúpele akciovej spoločnosti v Banskej Bystrici, v roku 1878 ich odkúpila kúpeľno - stavebná akciová spoločnosť vo Viedni, v roku 1882 ich predala Jurajovi Andreasovi Lenoirovi. Lenoir daroval kúpele roku 1893 svojmu rodnému mestu Kassel v Nemecku. Pod správou mesta Kassel boli až do roku 1918, keď ich odkúpil Alexander Just. Po roku 1918 prevzal správu nad kúpeľmi československý štát. Najväčší stavebný rozvoj kúpeľov bol koncom 20-tych a v 30-tych rokoch 20. storočia. Kúpele sú lokalizované vo svahu, s prírodnými prameňmi a neopakovateľnými výhľadmi do hôr.

V archíve KPÚ Banská Bystrica sa nachádza historická fotodokumentácia areálu kúpeľov, pôvodných objektov a aktualizácie listy pamiatkových objektov.

A. „DOM LIEČEBNÝ“ – PALACE, je 5 podlažný, polyfunkčný objekt (ubytovanie, administratíva, služby, reštaurácia, spoločenská miestnosť, kinosála, technické zázemie a pod.), konštrukčný trojtrakt (v južnom krídle s vnútorným dvorom) s dvoma čiastočne zapustenými podzemnými podlažiami. Existujúci slohový výraz stavby – funkcionalizmus. Interiér miestností je prezentovaný zachovaným pôvodným architektonicko – prevádzkovým a materiálnym vybavením, konštrukčnými prvkami a detailmi. Niektoré izby majú svoje hygienické priestory. I. suterén je rozsiahlejší ako II. suterén, pod celou plochou severnej časti stavby – pod hlavným blokom a pod južným krídlom. Objekt je prístupný z ústredného nástupného schodiska i obslužnej komunikácie.

Predmetom ochrany je: dispozičné a konštrukčné riešenie stavby, vertikálne a horizontálne konštrukcie, architektonické, remeselné a výtvarné detaily, situovanie a rozmery pôvodných otvorov, pôvodné výplne otvorov a ich detaily, zábradlia, zachované pôvodné materiály a zariadenie izieb – predovšetkým, kúpeľní, spoločenských miestností a pod., pôvodná funkcia objektu.

B. „KÚPELE S AREÁLOM“

B.1. „Liečebný dom Detva“, dvojposchodová (pôvodne 1. poschodová), čiastočne podpivničená budova, z roku 1819. Existujúci slohový výraz stavby – klasicizmus. Objekt patrí k najstarším stavbám kúpeľného areálu s výrazným podielom autenticity. V súčasnosti je nevyužívaný a chátra. Zastrešený je plytkou valbovou strechou s plechovou krytinou, so štítom nad časťou západného rizalitu.

Predmetom ochrany je: hmotovo - priestorové, dispozičné, konštrukčné a materiálové riešenie stavby, vertikálne a horizontálne konštrukcie, architektonické riešenie fasád, situovanie a rozmery pôvodných otvorov, pôvodné výplne otvorov, ich materiálové, rozmerové a tvarové riešenie, plastická štuková výzdoba, jej pôvodná farebnosť, architektonické a výtvarné detaily (aj prekryté mladšími omietkovými vrstvami), pôvodná funkcia objektu.

B.2. „Kaplnka, sv. Hildegardy“, postavená v roku 1855, iniciovaná arcikňažnou Hildegardou. Pôvodný koncept vychádza z architektúry klasicizmu, napodobením gréckeho periptera, pravdepodobne inšpirovaná stavbou Lea von Klenze (predstaviteľa mníchovského akademizmu) – pamätníkom Walhale. V banskobystrickom kraji je ojedinelým predstaviteľom sakrálnej stavby evokujúcej antickú architektúru. Pôvodná dispozícia bola zjednodušeného typu uvedených stavieb, obsahovala stĺporadie zo 6 dórskeho stĺpov nesúcich architráv a tympanon. Stĺpy sú bez pätky, s hladkým driekom bez entázy, s jednoduchou dórskou hlavicou. V priestore vlysu je nápis „PÁN JE TU A VOLÁ ŤA“ (pôvodný nápis bol v nemčine). Plocha tympanonu je dekorovaná maľbou, Božie oko s lúčami (podľa dobovej fotografie sa v tympanóne nenachádzala). V rokoch 1936-1938 kaplnka rozšírená, na mieste presbytéria sa vytvoril predĺžením transept, severným smerom svätyňa, interiér doplnený nástennými maľbami Jozefa Hanulu. Upravované boli aj pasívne plochy stien a stropu kaplnky, zatretá maľba zobrazujúca posviacku prameňa Adam. Čitateľné sú premaľby, pozmenili originálny charakter. Maľba 4 evanjelistov z 19. storočia je poškodená. Viditeľná je podpora vizuálneho výrazu tmavohnedou linkou, ktorá lemuje dekoratívny ornament a postavy evanjelistov. Korekcia sa nachádza akoby na prvej premaľbe. Podobná tmavohnedá línia sa objavuje na maľbe J. Hanulu (pri zobrazení sv. Hildegardy, anjelov a sv. Trojice). V interiéri je nutné na prezentovaných maľbách jednoznačne identifikovať originálne vrstvy, charakter a farebné ladenie. Vzhľadom na špecifiku výmaľby v 19. storočí je možné predpokladať, že maľba 4 evanjelistov nebola solitérna a koncept dekoratívneho členenia bol uplatnený v celom rozsahu pôvodnej architektúry (pravdepodobne pod historicky mladšími omietkami, príp. nátermi). V rámci výskumu je nevyhnutné realizovať zameranie a zdokumentovanie maliarskej výzdoby na plochom strope. Obnova musí byť realizovaná konzervačnými a rekonštrukčnými spôsobmi, zameranými na obnovu celkovej stability objektu, architektonických a konštrukčných, umelecko - remeselných a výtvarných hodnôt.

Predmetom ochrany je: hmotovo – priestorová skladba, jednoloďová dispozícia s transeptom a svätyňou na severnej strane, architektonické riešenie fasád, situovanie a rozmery pôvodných otvorov, pôvodné výplne otvorov, ich materiálové, rozmerové a tvarové riešenie, architektonické detaily, výtvarné diela, nálezy prekryté omietkou.

B.3. „Liečebný dom Slovensko“, vznikol prestavbou a prístavbou v roku 1924 pôvodného kúpeľného domu Hungária, z roku 1840. Významná funkcionalistická stavba z obdobia najväčšieho rozvoja kúpeľov, svedectvo vyspelosti architektúry a stavebníctva medzivojnového obdobia Československa, s dôrazom na maximálny komfort využitia. Dispozícia, architektonické riešenie fasád sú zachované bez väčších zmien. Ojedinelým architektonickým detailom je svetlík schodiska. Objekt bol v roku 1931 s úplným komfortom – ústredným kúrením, teplou a studenou vodou, osobným výťahom a telefónmi na izbách, obchodíkmi s oceľovo - drevenými výkladmi so zhrňovacími roletami. Po roku 1948 bol dispozične upravený pre účely detskej zotavovne (bez zásahu do základnej dispozície). V roku 1960 dokončená prístavba hlavnej kúpeľnej budovy k východnej fasáde. Objekt má pozdĺžny nosný systém, trojtraktový, so strednou časťou s hlavným schodiskom a spoločenskou funkciou, ubytovacou časťou, časťou s kancelárskimi ambulanciami.

Predmetom ochrany je: hmotovo - priestorové, dispozičné, konštrukčné a materiálové riešenie stavby, vertikálne i horizontálne konštrukcie, architektonické, remeselné a výtvarné detaily, architektonické riešenie fasád, situovanie a rozmery pôvodných otvorov, pôvodné výplne otvorov, ich materiálové, rozmerové a tvarové riešenie, pôvodná funkcia objektu.

B.4. „Tabuľa pamätná“, odhalená v roku 1954 na budove Liečebného domu Slovensko, s textom: „V čase Slovenského národného povstania r. 1944 bola tu zriadená nemocnica, v ktorej liečili sovietskych a francúzskych partizánov, českých a slovenských vojakov“, pripomína historickú udalosť. Povrch žulovej tmavo-šedej dosky je leštený. Pamiatka, ako aj miesto jej osadenia sú autentické. Lokalita kúpeľov bola významná voči letisku Sliač – Tri Duby, ktoré bolo centrom povstaleckého letectva.

Predmetom ochrany je: materiál a výtvarné riešenie pamätnej tabule.

B.5. „Park“, parkový charakter mala plocha už v období Rakúsko - Uhorska - lúka (pre pastvu oviec) so solitérmi drevín, obklopené úzkym pásom hrabového lesa. Skleník pre tropické rastliny bol založený v roku 1880. V období 1. ČSR bol charakter parku zvýraznený výsadbou solitérnej borovice, pagaštanov a katalp. Po dokončení LD Palace bol upravený záhradným architektom Kvopilom (základ kompozície: centrálna lúka obklopená lesným porastom). Výsadbou exotických drevín bol zvýraznený systém priehľadov pre pozorovanie z viacerých smerov. Kompozičné riešenie bolo veľmi čisté. Ďalšie úpravy sa mali zamerať na odstraňovanie chýb; náhradu strieborných smrekov a krátkovekých vrb (nerealizované). V 60. a 70. rokoch 20. Storočia došlo k masívnej výsadbe druhovo nevhodných stromov (duglasky, vejmutovky, brezy, smreka pichľavého a pod.), v hustom rozpone. Dodnes sú zachované plochy centrálnych lúk so solitérmi stromov a čiastočne aj priehľady. Zeleň je tvorená pôvodnými výsadbami pred cca. 100 rokov, doplnená v r. 1946 arch. Kvopilom, kompozične a esteticky nevhodné je nadmerné zastúpenie smreka pichľavého. Adaptácia bude riešená podľa archívnej dokumentácie, nesmie narušiť zachované pamiatkové hodnoty.

Predmetom ochrany sú: pôvodné architektonické, krajinné a urbanistické hodnoty parku, panorámy a scenérie (architektonicko - krajinná kompozícia, pôdorys a topografia parku, vegetácia, prvky drobnej architektúry, dekoratívne prvky, tečúce aj stojaté vody) objemové a výškové usporiadanie objektov na ploche NKP.

B.6. „Prameň“, na mape z roku 1836 sú pramene: Josephbrunn, Adambrunn, Dorotheabrunn, Lenkeybrunn, prepojené chodníkmi. Kúpeľný prameň bol pravdepodobne v kúpeľnej budove. V r. 1975 bola vykonaná ich exteriérová úprava. Dnes sú ukončené picou fontánkou, tvorí ju kamenný podstavec, s nerezovou kruhovou vaničkou a výtokmi. Prameň Štefánik bol v 70. rokoch prekrytý altánom, trojuholníkového pôdorysu, so strechou uloženou na pilieroch zdobených keramickou mozaikou akad. mal. Milana Lалу. Pod stropom je antikorová plastika (konštruktivizmus), sochára a šperkára Antona Cepku. Kúpeľný prameň je tvorený kamennou plastikou z travertínu.

Predmetom ochrany sú: samotné pramene – prírodné bohatstvo, architektúra prístrešku prameňa „Štefánik“, jej tvarové, materiálové riešenie, remeselné a výtvarné detaily, s umeleckými dielami.

B.7. „Altán“, je architektonicko - urbanistickou súčasťou LD Palace, postavený v 30 - tých rokoch 20. storočia, ako hudobný altánok záhradnej reštaurácie. Postavený bol ako 2 - podlažný, so zapustenou stenou prízemia, s otvorenými bočnými stenami na poschodí, na nárožniach s kruhovými stĺpmi, s plytkou strechou. Po obvode poschodia boli z troch strán zábradlia oceľovej rámovej konštrukcie so sklenenou výplňou, súčasťou boli oceľové rámy na južnej a východnej strane, s tieniacimi plachtami. V roku 1953 altán prestavali na bufet, uzatvorením poschodia, v interiéri bolo zrealizované schodisko. Napriek stavebnej úprave je pôvodná funkcionalistická architektúra čitateľná, bez zásahu do pôdorysnej, dispozičnej schémy a architektúry. Zachovali sa takmer všetky architektonické a remeselné detaily.

Predmetom ochrany je: hmotovo - priestorové, pôvodné dispozičné, konštrukčné a materiálové riešenie, architektonické a remeselné detaily, pôvodné architektonické riešenie fasád, situovanie a rozmery otvorov súvisiacich s pôvodnou dispozíciou, pôvodné výplne otvorov ich materiálové, rozmerové a tvarové riešenie; predmetom ochrany nie je úprava súvisiaca s funkciou bufetu.

Obnova NKP je proces, založený na individuálnom prístupe ku konkrétnym pamiatkovým hodnotám, s dôrazom na zachovanie urbanistickej, dispozičnej, hmotovo - priestorovej, výrazovej a ideovej autenticity a originality nehnuteľnosti.

Podľa všeobecných princípov ochrany pamiatkových hodnôt a regionálnych znakov NKP je nutné:

- zachovať a chrániť architektonické, umelecké, umelecko – remeselné artefakty a prvky, pôvodné materiály, povrchové úpravy stavebné techniky a technológie v interiéri a exteriéri,
- nepripustné je neopodstatnené nahradzovanie slohových častí, prvkov, detailov, falzifikujúcich autentický stavebný vývoj, materiál a slohové zaradenie pamiatky,
- kópiou možno nahradiť originálne historické prvky alebo materiály iba výnimočne, ak stupeň poškodenia originálu je nezvratný, kópia musí byť identická s originálom materiálovo, tvarovo, konštrukčne, povrchovo a farebne a musí mať rovnaké vizuálne a funkčné vlastnosti,
- v nevyhnutných prípadoch, ak nie je možné zachovať autentickú hmotu alebo materiál historických prvkov, dodržať zásadu kontinuality, t. j. zachovať nadväznosť na pôvodný materiál, technologický a remeselný postup,
- pri realizácii obnovy a iných novodobých zásahoch do historických prvkov a materiálov uplatniť zásadu reverzibility,
- asanácia NKP je neprípustná,
- vylúčiť stavebné úpravy nerešpektujúce originál; vylúčiť umiestňovanie atypických prvkov,
- zariadenia technickej infraštruktúry osadiť vo vizuálne menej exponovaných miestach
- zachovať, udržiavať a regenerovať všetky pôvodné pamiatkové hodnoty (architektonické – konštrukcia, dispozícia, materiál, historické výtvarné, technické riešenie, umelecko – remeselné súčasti interiéru a exteriéru),
- zachovať a udržiavať výškové, objemové a priestorové usporiadanie NKP,
- nadstavovať o ďalšie podlažia je neprípustné,
- limitovať zbytnosť a funkčné využitie podkrovia, vhodnosť zmeny funkčnej náplne, a prípadný spôsob presvetlenia podkrovia bude predmetom individuálneho posúdenia,
- zachovať existujúce tvary striech (ich hodnotné historické konštrukcie, detaily a sklony), použiť pôvodnú strešnú krytinu a ich konštrukčné prvky a detaily,
- vylúčiť zatepľovanie fasád a interiérov v prípade hodnotných výtvarných a remeselných úprav,
- vylúčiť neopodstatnené dostavby a prístavby (archívne dokumentačne nepotvrdené).

Podľa článku č. 14 Florentskej a Benátskej charty: historická záhrada musí byť udržiavaná vo vhodnom prostredí. Potrebne je zakázať akúkoľvek zmenu fyzikálneho prostredia, ktorá ohrozuje ekologickú rovnováhu. To platí pre všetky druhy vnútornej a vonkajšej infraštruktúry (kanalizácia, zavodňovacie

systemy, komunikácie a cesty, parkovacie plochy, oplotenie, technické zariadenia umožňujúce údržbu zvyšujúce komfort návštevníkov.

Podľa čl.6 Benátskej charty: Ochrana pamiatky zahŕňa aj jej blízke okolie v jej pôvodnom rozsahu. Všade tam, kde ešte existuje tradičné prostredie, má byť zachované. Zakázaná je akákoľvek nová výstavba, ale aj búranie a úpravy, ktoré by mohli narušiť vzťahy hmôt a farieb. Označenie „historická záhrada“ prináleží rovnako malým, drobným záhradám ako rozsiahlym tvarovaným, alebo krajinárskym parkom.

Florentská charta, ako doplnok k Benátskej charte, stanovuje princípy ochrany historických parkov a záhrad, formulované na medzinárodnej úrovni, vypracované Medzinárodnou radou pre pamiatky a sídla (ICOMOS). O význame medzinárodných chart v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva svedčí aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane kultúrneho dedičstva prijatá dňa 28. februára 2001 (Zbierka zákonov SR č. 91/2001, čiastka 39 z 20. marca 2001), v ktorej sa hlási k uplatňovaniu princípov zakotvených v medzinárodných zmluvách, dohovoroch ale aj odporúčaní medzinárodných organizácií na ochranu kultúrneho dedičstva.

KPÚ Banská Bystrica vydal dňa 17.09.2020 rozhodnutie č. KPUBB-2020/16315-3/74250/LUP o zámere vykonať obnovu NKP, „DOM LIEČEBNÝ“ - PALACE, súp. č. 714, parc. C-KN č. 469 v k. ú. Rybáre, zapísanej v ÚZPF pod č. 11211/1, v rozsahu odstránenia statických porúch konštrukcií vonkajších terás a balkónov a komplexnej obnovy exteriéru budovy. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 09.11.2020.

KPÚ Banská Bystrica uskutočnil dňa 27.10.2020 za účasti zástupcov žiadateľa Ing. Mgr. Martina Beňucha, predsedu predstavenstva, riaditeľa spoločnosti KÚPELE SLIAČ a. s. a Vladimíra Pilárika, FM facility manažment KÚPELE SLIAČ a. s., miestnu obhliadku a ústne pojednávanie za účelom zistenia aktuálneho stavu nehnuteľností v areáli kúpeľov a prerokovania zámeru. Miestnou obhliadkou bolo zistené, objekty nevyužívaných kúpeľných domov sú z dôvodu zanedbanej údržby v zlom až havarijnom technickom stave takého rozsahu, pri ktorom dochádza k značným stratám pamiatkových hodnôt a každé oddiaľovanie obnovy vedie k ich definitívnemu zániku. Cieľom obnovy je zachovať charakter kúpeľov, ich objemovo priestorovú štruktúru, prezentovať pôvodný architektonický vzhľad jednotlivých historických kúpeľných budov, autenticky zachovaných prvkov a detailov v interiéri aj exteriéri, resp. rehabilitovať takéto prvky, ako i pôvodné parkové úpravy a prvky drobnej architektúry, časť kúpeľov zapojiť aj do kontextu mesta. Správny orgán oboznámil účastníkov konania s individuálnymi pamiatkovými hodnotami NKP, z miestnej obhliadky vyhotovil fotodokumentáciu, z pojednávania zápisnica spísaná nebola.

KPÚ Banská Bystrica poskytol dňa 15.12.2020 účastníkom správneho konania podklady pre vydanie rozhodnutia, dňa 21.01.2021 uskutočnil ústne pojednávanie z dôvodu zabezpečenia vyjadrenia k podkladom, spôsobu dokazovania, príp. podania návrhu na jeho doplnenie. KPÚ Banská Bystrica spresnil, že úpravy dispozície sú prípustné iba v rozsahu, pri ktorom sa nezasiahne do základnej (pôvodnej) pôdorysnej osnovy jednotlivých podlaží a koncepcie architektonického diela. Dispozičné riešenie bolo jedným z určujúcich kritérií pre priznanie pamiatkovej ochrany. Do dispozície sa nesmie zasiahnuť spôsobom, keď po vykonaných úpravách nebude možný vratný spätný proces k pôvodným koncepciám a hodnotám. Pôvodné, pamiatkovo chránené a nové reverzibilné riešenia musia byť odlišiteľné. Zvlášť keď sa jedná o funkcionalistickú architektúru je potrebné zdôrazniť, význam a určujúci charakter architektonického riešenia, pre ktoré sú rozhodujúce vzťahy a pomery jednotlivých parametrov budovy.

Podľa § 32 ods. 1 pamiatkového zákona obnova kultúrnej pamiatky (ďalej len „obnova“) je súbor špecializovaných umelecko – remeselných činností a iných odborných činností, ktorými sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia, alebo rekonštrukcia kultúrnej pamiatky, alebo jej časti s cieľom zachovať jej pamiatkové hodnoty. Obnovou na účely tohto zákona sa rozumejú aj činnosti, ktoré nepodliehajú ohláseniu ani povoleniu podľa osobitného predpisu.

KPÚ Banská Bystrica doplnil podklady rozhodnutia, odovzdal archívnu historickú fotodokumentáciu. Ostatné v zápisnici uvedené vyjadrenia účastníkov pojednávania a doplnenia návrhu zapracoval do výrokovej časti rozhodnutia. Z pojednávania bola spísaná zápisnica KPUBB-2021/1703-2/4872/LUP, KLA,

účastníci konania v pripomienke upozornili, že „plánujú v rámci projektu obnovy a rozvoja realizovať nový (náhradný) vrt prírodného liečebného zdroja. Jeho situovanie bude vopred prerokované s KPÚ Banská Bystrica.“

Podmienky vypracovať pamiatkové výskumy boli určené za účelom pasportizácie hodnotných prvkov a detailov, identifikovanie hodnotných výtvarných súčastí v interiéri a exteriéri, určenie rozsahu a stavu zachovania pamiatkovo hodnotných prvkov a detailov (ide najmä o výmalbu, detaily dverných a okenných otvorov, okeníc, sklenených výplní, dobových obkladov stien, svietidiel, dlažieb a parketáže, liatinových prvkov, napr. balkónov, zábradlí a pod.). Výskumy musia obsahovať spracovanie návrhu pamiatkovej obnovy.

Podmienkami obnovy je vypracovanie architektonickej štúdie a projektovej dokumentácie obnovy, ktorá musí poskytnúť komplexné, dostatočne podrobné a vzájomne koordinované údaje o pripravovanej obnove. Rozsah projektovej dokumentácie je limitovaný rozsahom a charakterom prác na obnove.

Uvažovanou výstavbou parkovacieho domu a nových parkovacích spevnených plôch na ploche parku by sa degradovala zachovalá architektonicko - vegetačná kompozícia a vnímanie špecifického historického parku a jeho priestoru. Taktiež, objekty kúpeľných domov pôvodne obklopené prírodou – parkom, by stratili svoju prevahu. Umiestnením nových objektov by došlo k narušeniu priamych voľných pohľadov a nepriaznivému zásahu do pôvodnej konfigurácie terénu (ďalší významný kompozičný prvok). Výstavba nevyhnutnej infraštruktúry (prístupové komunikácie, inžinierke siete a pod.) by znamenala ďalší negatívny zásah do prírodného prostredia historického parku.

KPÚ Banská Bystrica upozorňuje:

V širšom areáli kúpeľov Sliač sú evidované ojedinelé nálezy z eneolitu a doby bronzovej, staré banské diela a úvozy historických komunikácií preto nie je možné vylúčiť, že počas zemných a výkopových prác na predmetnej stavbe dôjde k nálezu archeologických nálezov.

KPÚ Banská Bystrica vydá osobitné rozhodnutie o druhu, rozsahu, spôsobe vykonávania a nakladania s nálezmi v čase kedy bude zrejмый rozsah zásahov do terénu.

Vlastník poučí osoby zúčastňujúce sa na realizácii prác na obnove o povinnostiach ochrany prípadného archeologického nálezu vyplývajúcich z § 40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona. Podľa § 40 ods. 2 pamiatkového zákona, ak dôjde počas realizácie prác na obnove k archeologickým nálezom mimo povoleného výskumu musí to nálezca oznámiť KPÚ Banská Bystrica najneskôr na druhý pracovný deň po ich nájdení.

Podľa § 40 ods. 3 pamiatkového zákona nález musí ponechať bez zmeny až do ohliadky KPÚ Banská Bystrica a je potrebné vykonať všetky nevyhnutné opatrenia proti poškodeniu, znehodnoteniu alebo odcudzeniu.

Podľa § 35 ods. 3 a ods. 4) písm. a), b) pamiatkového zákona pamiatkový výskum je nutné vykonať prostredníctvom fyzickej osoby odborne spôsobilej v odboroch pamiatkového výskumu: umelecko-historický a architektonicko - historický. Podmienky vykonávania pamiatkového výskumu pre vlastníka a oprávnenú osobu stanovuje § 39 pamiatkového zákona.

V súlade s § 32 ods. 8 pamiatkového zákona projektovú dokumentáciu obnovy môže spracovať len fyzická osoba autorizovaná podľa osobitného predpisu.

V súlade s § 32 ods. 9 pamiatkového zákona projektovú dokumentáciu vypracovanú podľa odseku 8 a každú jej zmenu je vlastník povinný v priebehu spracovania prerokovať s krajským pamiatkovým úradom z hľadiska zachovania pamiatkovej hodnoty kultúrnej pamiatky, alebo pamiatkového územia.

V súlade s § 32 ods. 10 pred začatím obnovy je vlastník povinný krajskému pamiatkovému úradu predložiť prípravnú a projektovú dokumentáciu podľa odsekov 4, 7 až 9 pamiatkového zákona. Krajský pamiatkový úrad vydá osobitné záväzné stanovisko o každej prípravnej dokumentácii a každej

projektovej dokumentácii obnovy a úpravy nehnuteľnosti v pamiatkovom území.

KPÚ Banská Bystrica konal podľa § 32 ods. 2 a 4 pamiatkového zákona, posúdil predložený zámer z hľadiska ochrany individuálnych hodnôt predmetných NKP, záujmov chránených pamiatkovým zákonom, pričom nezistil dôvody, ktoré pri dodržaní určených podmienok by neumožňovali vykonať obnovu a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Štátny pamiatkový dohľad na úseku ochrany pamiatkového fondu podľa § 32 ods. 13 pamiatkového zákona bude vykonávať KPÚ Banská Bystrica.

Podľa § 44a pamiatkového zákona toto rozhodnutie po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti stráca platnosť, ak v tejto lehote nebol vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie Krajskému pamiatkovému úradu Banská Bystrica, Lazovná č. 8, 975 65 Banská Bystrica v súlade s § 53 a 54 správneho poriadku v lehote 15 dní odo dňa doručenia. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Ing. arch. Zuzana Klasová
riaditeľka
krajského pamiatkového úradu

Doručí sa do vlastných rúk
KÚPELE SLIAČ a. s., 962 31 Sliač - kúpele

Na vedomie
Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, ul. Lazovná č. 8, 975 65 Banská Bystrica, na založenie do spisu.

Doložka o autorizácii

Tento listinný rovnopis elektronického úradného dokumentu bol vyhotovený podľa vyhlášky č.85/2018 Z.z. Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu z 12.marca 2018, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vyhotovenia a náležitostiach listinného rovnopisu elektronického úradného dokumentu

Údaje elektronického úradného dokumentu

Názov dokumentu, ku ktorému sa doložka vyhotovuje	Obnova NKP: „DOM LIEČEBNÝ“ - PALACE, ÚZPF č. 11211/1, obnova interiéru budovy a „KÚPELE S AREÁLOM“, komplexná obnova, Rozhodnutie
Identifikácia dokumentu, ku ktorému sa doložka vyhotovuje	KPUBB-2021/1703-3/5611/L'UP

Autorizácia elektronického úradného dokumentu

Spôsob autorizácie elektronického úradného dokumentu	Mandátny certifikát a časová pečiatka
Dokument autorizoval úrad:	Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica
Dokument autorizovala oprávnená osoba:	Ing. arch. Zuzana Klasová
Oprávnenie:	1065, riaditeľka
Dátum a čas autorizácie:	27.01.2021, 10:48:45
Dátum a čas vystavenia časovej pečiatky:	27.01.2021, 10:48:50
Označenie listov, na ktoré sa autorizácia vzťahuje:	

Autorizácia príloh elektronického úradného dokumentu

Spôsob autorizácie elektronického úradného dokumentu	Dokument neobsahuje prílohy
Dokument autorizoval úrad:	
Dokument autorizovala oprávnená osoba:	
Oprávnenie:	
Dátum a čas autorizácie:	
Dátum a čas vystavenia časovej pečiatky:	
Označenie listov, na ktoré sa autorizácia vzťahuje:	

Informácia o vyhotovení doložky o autorizácii

Doložku vytvoril:	
Názov úradu	Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica
IČO	31755194
Meno a priezvisko	Petra Gregorová
Dátum vytvorenia doložky:	27.01.2021
Doložka bola vyhotovená manuálne	

Pečiatka a podpis

